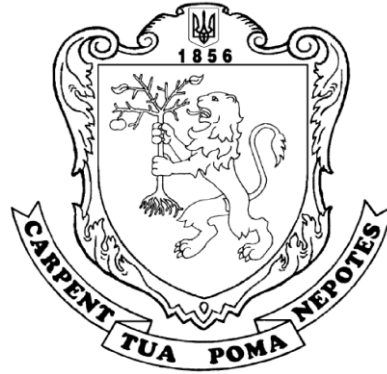

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

для здобувачів освітнього ступеня Магістр зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

ДУБЛЯНИ 2024

Назва дисципліни: Управління фінансами суб'єктів господарювання

Розробник: к.е.н., доцент, кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Рубай О.В..

Шифр та назва галузі знань, здобувачів ступеня Магістр:

07 «Управління та адміністрування» – 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»

Викладач дисципліни: Рубай Оксана Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри
фінансів, банківської справа та страхування
e-mail: o.rubai74@gmail.com

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справа та страхування

Протокол № 1 від 12.08.2024 р.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Управління фінансами суб'єктів господарювання» покликана забезпечити здобувачам знання основних положень і результатів сучасних наукових досліджень проблем організації системи управління фінансами фізичних і юридичних осіб в Україні та світовій практиці. Дисципліна передбачає вироблення у студентів вмінь управляти рухом грошових коштів, розраховувати ефективну структуру фінансових ресурсів фізичних та юридичних осіб, які діють в синергії, аналізувати показники ефективності фінансової діяльності та ділової активності. В процесі вивчення навчального курсу студенти оволодівають знаннями в сфері як фінансового планування, прогнозування так і тактичного управління фінансами фізичних і юридичних осіб

Курс викладається у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи.

Обсяг курсу – 3 кредити ЄКТС. Підсумковий контроль – залік.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – формування у здобувачів теоретичних знань щодо розробки та впровадження суб'єктами економічної системи методів комплексного управління фінансами, фінансового планування, аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища життєдіяльності підприємств різних форм власності та організаційно – правових форм.

Завданнями курсу є: вивчення сутності управління фінансами суб'єктів господарювання; формування у здобувачів системи знань про фінансові взаємовідносини в економічній системі, організацію системи управління фінансами, організацію механізму контролю за грошовими потоками СГ України, встановлення нормативів діяльності для СГ та регулювання порядку формування ними капіталу, фінансових ресурсів, проведення комплексної оцінки діяльності СГ і застосування фінансовими службами заходів впливу, використання фінансових інструментів для підтримки фінансової результативності СГ.

Після вивчення курсу здобувач освіти повинен:

Знати:

- сутність та призначення фінансів суб'єктів господарювання у сучасній фінансовій системі держави;
- джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання;
- особливості і види фінансової поведінки суб'єктів господарювання;
- визначення суб'єктів господарювання згідно чинного Господарського кодексу;
- інституційні сектори національної економіки та основні види економічної діяльності;
- системи управління фінансами суб'єктів господарювання;
- завдання, напрями та методи управління фінансами різних суб'єктів економічної системи.

Вміти:

- здійснювати аналіз стану суб'єктів господарювання і давати оцінку рівня їх фінансової безпеки;
- формувати бюджет суб'єктів господарювання;
- оптимізувати різні види доходів фізичних осіб, суб'єктів господарювання та їх витрат;
- управляти інвестиційним портфелем;
- трансформувати здобуті знання з управління фінансами у вирішення конкретних практичних завдань суб'єктів економіки;
- формулювати рекомендації щодо побудови фінансової стратегії та тактики, фінансування інвестицій та
- інноваційної діяльності;
- організовувати збір й аналізувати інформацію про фінансовий стан підприємства;

- використовувати сучасні методичні прийоми та інструменти обґрунтування раціональних управлінських рішень
- щодо оптимізації джерел фінансування і напрямів використання фінансових та інвестиційних ресурсів;
- управляти фінансовими ризиками, забезпечуючи своєчасну нейтралізацію їх негативного впливу;
- визначати шляхи збільшення фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.

У результаті вивчення дисципліни здобувач набуде компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
Програмні результати	ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях. ПР07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними. ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ЗМІСТ)

- Тема 1. Теоретико-методологічні засади управління фінансами СГ.
Тема 2. Система управління фінансами СГ.
Тема 3. Інструменти управління фінансами СГ.
Тема 4. Фінансова політика СГ. Розробка фінансової стратегії і тактики.
Тема 5. Роль консалтингу в управлінні фінансами СГ.
Тема 6. Управління фінансами фізичних осіб. Класичний та фінансовий коучинг.
Тема 7. Прогнозування фінансової ефективності фізичних і юридичних осіб.
Тема 8. Управління економічними загрозами та конкурентним середовищем СГ.
Тема 9. Система оцінки ефективності інвестиційної діяльності СГ.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Управління фінансами суб'єктів господарювання» відбувається у формі навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі отримують необхідні знання (лекції, практичні заняття, консультації) та виконання самостійної роботи в позааудиторний час.

Вкладанні лекційного матеріалу відбувається у формі лекцій-бесід і лекцій-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дає змогу привернути увагу

слухачів до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як виконання індивідуального завдання, дискусія, тести, розв'язування задач та ситуаційних вправ.

Передбачено за необхідності проведення лекцій і практичних занять з використанням дистанційних методів навчання.

Самостійна робота передбачає виконання завдань практичного характеру, передбачених програмою курсу, що не завершені чи не можуть бути виконані в рамках аудиторних занять, самостійне вивчення окремих питань.

Здобувачі працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими індивідуально.

Здобувачі повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з «Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування» пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Здобувачі представляють опрацьований практичний матеріал (виконане завдання) з відповідної теми.

Організація навчального процесу передбачає дотримання вимог академічної доброчесності. Письмові роботи магістрів повинні відображати їх власні міркування, результати здійснених ними досліджень. Порушеннями академічної доброчесності під час вивчення дисципліни вважаються: академічний плагіат, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувачів є підставою для її незарахування викладачем.

ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретико-методологічні засади управління фінансами СГ. Теоретичні основи управління фінансами. Фінанси як економічна категорія. Роль фінансів у господарській діяльності підприємства. Цілі фінансового менеджменту. Фінансові відносини між підприємством, власниками, кредиторами, державою. Методологічні підходи до управління фінансами: системний підхід; функціональний підхід; ситуаційний підхід.

Тема 2. Система управління фінансами СГ. Поняття системи управління фінансами, як сукупності взаємопов'язаних елементів, спрямованих на досягнення фінансових цілей підприємства. Елементи системи: суб'єкти, об'єкти, процеси, інформація, зв'язки. Принципи побудови системи. Цілі та завдання фінансового управління.

Тема 3. Інструменти управління фінансами СГ.

Фінансові інструменти як засоби мобілізації, розподілу та використання фінансових ресурсів. Класифікація фінансових інструментів: За формою випуску (акції, облігації), за ступенем ризику (інвестиції, деривативи), за терміном обігу (короткострокові, довгострокові). Інструменти фінансового планування. Інструменти фінансового аналізу. Інструменти управління оборотним капіталом, інвестиціями, фінансовими ризиками. Сучасні фінансові інструменти.

Тема 4. Фінансова політика СГ. Розробка фінансової стратегії і тактики.

Фінансова політика як сукупність цілей, принципів і заходів, спрямованих на забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів підприємства. Цілі та принципи фінансової політики. Розробка фінансової політики, фінансова тактика.

Тема 5. Роль консалтингу в управлінні фінансами СГ.

Поняття консалтингу та його види. Роль консалтингу у фінансовому менеджменті.

Основні напрямки фінансового консалтингу. Переваги використання фінансового консалтингу

Тема 6. Управління фінансами фізичних осіб. Класичний та фінансовий коучинг. Основи управління особистими фінансами. Поняття фінансової грамотності. Поняття фінансового коучингу.

• **Тема 7. Прогнозування фінансової ефективності фізичних і юридичних осіб.** Поняття фінансового прогнозування. Значення фінансового прогнозування для прийняття управлінських рішень. Методи фінансового прогнозування. Прогнозування фінансової ефективності юридичних осіб. Прогнозування фінансової ефективності фізичних осіб. Фінансове моделювання як інструмент прогнозування.

Тема 8. Управління економічними загрозами та конкурентним середовищем СГ. Економічні загрози для суб'єктів господарювання. Конкурентне середовище та його вплив на підприємство. Стратегії конкурентної боротьби. Інструменти управління економічними загрозами. Роль державної політики в управлінні економічними загрозами.

Тема 9. Система оцінки ефективності інвестиційної діяльності СГ. Поняття інвестиційної діяльності та її ефективності. Система показників для оцінки ефективності інвестицій. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів. Особливості оцінки ефективності інвестицій в різних галузях.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Для перевірки рівня засвоєння магістром матеріалу з наведеної дисципліни та сформованості в нього компетентностей застосовується комплекс методів контролю:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне).
2. Перевірка виконаних в аудиторії та поза аудиторією робіт (підготовлених відповідей, виконання практичної роботи).

Контроль здійснюється з дотриманням принципів: індивідуальний характер перевірки та оцінювання знань, систематичність, об'єктивність, умотивованість оцінок, вимогливість, єдність вимог.

Види контролю: поточний контроль, семестрова атестація, залік.

В умовах дистанційного навчання поточний і підсумковий контроль здійснюється з використанням інтернет-технологій різними шляхами комунікацій (зокрема, Zoom, Google Meet, Moodle).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академія фінансового управління Міністерства фінансів України: офіційний сайт. URL: <https://afu.kiev.ua/>
2. Бердинець М.Д., Сурженко А.В. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 352 с
3. Маркіна І. А., Таран-Лала О. М., Гунченко М. В. Контролінг для менеджерів : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2013. 303 с.
4. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз : підручник. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.
5. Полтавська Є.О. Конкурентний аналіз : навч. посіб. / Є. О. Полтавська, Г. А. Іващенко, П. М. Куліков. Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. 200 с
6. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: підруч. / Р.А. Слав'юк. – К.: УБС НБУ, 2010. – 550 с.
7. Сокольська Р.Б., Зелікман В.Д., Акімова Т.В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. Частина І. Аналіз фінансової звітності. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2015. 92 с.
8. Терещенко О. О. Фінансовий контролінг : навч. посібн. Київ: КНЕУ, 2013. 407

9. Фінансовий менеджмент: Підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 440 с. (у співавторстві)

Додаткова

1. Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Вітмор Дж. Ефективний коучинг: принципи і практика, 5-те видання/ Дж. Вітмор. – КМ-Букс – Київ, 2019 – 336с.
3. Господарський кодекс України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin>
4. Говорушко Т.А., Дем'яненко І.В., Багацька К.В. Управління фінансовою санацією підприємства: підручник. К.: ЦУЛ, 2013. 400с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки Львівського національного університету природокористування, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.
2. Електронні інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
 - Національна бібліотека імені В. І. Вернадського (каталоги): <http://nbuv.gov.ua/node/554>.
 - Державна служба статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
 - Законодавство України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>.
 - Останні дані макроекономіки, фінансового законодавства, ринку цінних паперів, фінансова, податкова енциклопедії. – Режим доступу: <http://fin.org.ua/>
 - Інформаційний проект “Фінанси”. Сайт присвячено фінансовій діяльності в Україні. – Режим доступу: <http://currency.kiev.ua/>